

**Poikkeuksellinen työaika. Ensihoito.
Dnro 20/2020, annettu 2.3.2021**

Aluehallintoviraston päätös kumottiin lupaehdon 4 osalta ja asia palautettiin aluehallintovirastoon

Huom. Annettu liitepäätöksenä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n sosiaali- ja terveystyöntekijä

Vireille: 11.12.2020

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös LSAVI/87612/2020, joka on annettu 12.11.2020 (liite nro 1).

X:n sosiaali- ja terveystyöntekijätyhtymän oikaisuvaatimus ja henkilöstön edustajien lausumat ovat työneuvoston päätöksen liitteinä (oikaisuvaatimus liite nro 2 ja henkilöstön edustajien lausumat liite nro 3)

Työneuvoston päätös:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston tekemän päätöksen LSAVI/87612/2020 lupaehto 4 kumottiin ja asia palautettiin aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston tulee, tämän päätöksen saatua lainvoiman, omasta aloitteestaan ottaa asia uudelleen käsiteltäväkseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijän suostumuksella asia voidaan ottaa aluehallintovirastossa uudelleen käsiteltäväksi jo ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman.

Päätöksen perustelut:

Työaikalain (872/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa.

Työaikalain 39 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kuitenkin määräämillään ehdoilla myöntää luvan poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaika koskevasta säännöksestä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön. Säädöstekstin mukaan poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että työntekijälle turvataan työaikalain 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi

työvuoron päättymisen jälkeen. Aluehallintovirastolla on siis oikeus myöntää poikkeus työaikalain 5 §:n mukaisesta viikoittaisesta työajasta. Poikkeuslupaviranomaisen toimivalta on voimassa olevan työaikalain mukaan työ- ja virkaehtosopimusosapuolten toimivaltaa laajempi, sillä työaikalain 34 §:n 4 momentin sanamuoto ei mahdollista viikoittaisesta työajasta toisin sopimista työ- ja virkaehtosopimuksin (ks. TN 1479-20).

Aluehallintovirasto ei myöntänyt X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymälle lupaa 42 tunnin pituiseen keskimääräiseen viikkotyöaikaan vaan rajasi keskimääräisen viikkotyöajan enintään 40 tuntiin. Perusteeksi esitettiin ensihoitotyön kuormittavuus ja lupahakemuksen liitteenä olevista käyttöasteista ilmennyt intensiivinen työtahti. Niiden johdosta aluehallintovirasto ei siis pitänyt perusteltuna pidentää työaikalain 5 §:n mukaista keskimääräistä 40 tunnin enimmäisviikkotyöaikaa 42 tuntiin.

Oikaisuvaatimuksessaan X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymä kiinnittää huomiota siihen, että aluehallintovirasto ei ole perustellut päätöksessään riittävästi keskimääräisen viikoittaisen työajan rajaamista enintään 40 tuntiin aiemman 42 tunnin sijasta. Aluehallintovirasto on perustanut päätöksensä ensihoitotyön kuormittavuuteen ja intensiiviseen työtahtiin. X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymän ensihoidon eri yksiköiden vuorokausikohtainen työnkuormitus oli 0 – 54 prosenttia helmikuussa 2020. X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymän mukaan mainittu vaihteluväli on kuitenkin yksittäisten yksiköiden vuorokauden kuormitusaste, joka ei kuvaa eri yksiköiden keskimääräistä kuormitusta tai anna yleistä kuvaa ensihoidon 12 viikon tasoittumisjakson kokonaiskuormituksesta. Aluehallintovirasto piti kuitenkin juuri mainittua kuormitusastetta yhtenä perusteena olla hyväksymättä 42 tunnin pituista viikkotyöaikaa. X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymän mukaan edellä mainittua kuormitusastetta vertailukelpoisempi olisi keskimääräinen kuormitusaste vuositasolla: vuonna 2017 yksiköiden keskimääräinen kuormitus oli 24 prosenttia ja vuonna 2019 keskimääräinen kuormitus oli 25 prosenttia. Tältä osin kysymyksessä on ollut hyvin marginaalisesta kuormituksen muutoksesta. X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymän mukaan sitä ei voida pitää sellaisena olennaisena olosuhteiden muutoksena, joka oikeuttaisi lyhentämään edellisen poikkeuslupan mukaista viikoittaisen säännöllisen työajan enimmäismäärää. Vaikka työtahti ensihoidossa on intensiivinen, ei työn intensiteetissä ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymä kiinnittää huomiota myös siihen, että aluehallintovirasto ei ole päätöksessään esittänyt perusteluja sille, miten 40 tunnin keskimääräinen viikoittaisen työajan enimmäismäärä on

todellisuudessa työntekijöitä paremmin suojaavampi kuin 42 tunnin pituinen keskimääräinen viikkotyöaika. Nyt tehty päätös poikkeaa merkittävästi aiemmasta poikkeuslupakäytännöstä, jossa aluehallintovirasto pääasiallisesti hyväksyi 42 tunnin pituisen säännöllisen viikkotyöajan ensihoidon tehtävissä. Aluehallintovirasto on siis nyt ottanut tiukemman kannan kuin aiemmassa käytännössä ja tulkinnassaan. Tälle tulkintamuutokselle ei X:n sosiaali- ja terveystyöpalvelukuntayhtymän mukaan ole esitetty perusteluja.

Kuten työnantajakin tuo oikaisuvaatimuksessaan esille, on aluehallintovirasto perustellut keskimääräisen viikoittaisen työajan enimmäismäärän rajoittamista 40 tuntiin ensihoitotyön kuormittavuudella ja intensiivisellä työtahdilla. Perusteluista ei käy ilmi, miten työn kuormittavuus ja työtahti ovat muuttuneet verrattuna edellisen luvan voimassaoloaikaan. Aluehallintovirasto ei tuo perusteluissaan selkeästi esille muun ohessa sitä, kuinka monta tuntia 24 tunnin pituisesta työvuorosta on ollut aktiivista työaika. Päätöksen perusteluissa on viitattu vuoden 2019 aikaiseen ja vuoden 2020 tammi-helmikuun aikaiseen tehtäväsidonnaisuuteen prosentteina. Molemmissa on laaja vaihteluväli, joka jo sellaisenaan olisi vaatinut tarkempaa selvittämistä. Tehtäväsidonnaisuus ei ole myöskään ilmaisuna täsmällinen eikä yksiselitteinen, ja näin ollen tehtäväsidonnaisuuden merkitys ja vaikutus päätöksen sisältöön jää epäselväksi. Lisäksi on otettava huomioon se, että työnantaja on tehnyt poikkeuslupahakemuksensa 21.9.2020 ja lupapäätös on päivätty 12.11.2020. Näin ollen aluehallintovirastolla olisi ollut mahdollisuus hankkia selvitystä myös laajemmin kuin vain vuoden 2020 tammi- ja helmikuulta, ja perustaa päätöksensä kattavampaan selvitykseen. Päätöksessä olisi työneuvoston käsityksen mukaan tullut tarkastella ennen kaikkea työntekijöiden tosiasiallisen aktiivisen työajan määrää ja sen mahdollisia muutoksia.

Työneuvosto katsoo, että aluehallintovirasto ei ole selvittänyt perusteluissaan riittävästi sitä, mitä muutoksia työn kuormittavuudessa ja työtahdissa on tapahtunut verrattuna niitä edellisen luvan voimassaoloaikaan. Edelleen aluehallintoviraston olisi tullut perusteluissaan tuoda esille, mikä käytännön vaikutus työntekijöiden työsuojelun näkökulmasta on keskimääräisen viikoittaisen työajan enimmäismäärän rajoittamisella 40 tuntiin 42 tunnin sijasta. Mahdollisen rajoittamisen tulee perustua aitoon ja selkeään työsuojelulliseen tarpeeseen.

Työneuvoston harkitsee oikeaksi palauttaa asian käsittelyn aluehallintovirastoon, jonka tulee harkita lupaehdon nro 4 sisältö uudelleen. Samalla työneuvosto kehottaa ottamaan ratkaisua tehtäessä huomioon yllä esitetyt seikat.

Sovelletut lainkohdat:

Hallintolain (434/2003) 45 § ja 49 g §:n (581/2010) 1 momentti.

Työaikalain (872/2019) 5 ja 25 § sekä 39 §:n 1 momentin 1 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan sekä jäsenten Hjelt, Iiveskivi, Nyys-
sölä ja Rautio mielipiteeseen.